

آیین‌نامه اجرایی قانون تعیین تکلیف چاه‌های آب فاقد پروانه بهره‌برداری

ریاست جمهوری

بسمه تعالی

"باسلام و صلوات بر محمد(ص) و آل محمد(ص)"

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۲۸/۱/۱۳۹۰ بنا به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نیرو و جهاد کشاورزی و به استناد تبصره (۷) ماده واحده قانون تعیین تکلیف چاه‌های آب فاقد پروانه بهره‌برداری - مصوب ۱۳۸۹ - مجلس شورای اسلامی، آیین‌نامه اجرایی قانون یاد شده را به شرح زیر تصویب نمود.

ماده ۱- در این آیین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌رود.

الف) قانون: قانون تعیین تکلیف چاه‌های آب فاقد پروانه بهره‌برداری - مصوب سال ۱۳۸۹

ب) شرکت مادر: شرکت سهامی مدیریت منابع آب ایران

پ) شرکت: شرکت سهامی آب منطقه‌ای (استان) و شرکت سهامی سازمان آب و برق خوزستان.

ت) دشت ممنوعه: دشتی که در اجرای ماده (۴) قانون توزیع عادلانه آب - مصوب ۱۳۶۱ - و آیین‌نامه اجرایی آن، توسط وزارت نیرو ممنوعه اعلام شده و یا می‌شود.

ث) دشت آزاد: دشتی که بیلان آبی آن مثبت و بهره‌برداری از منابع آب زیرزمینی آن کمتر از میزان تغذیه سفره باشد.

ج) چاه‌های آب کشاورزی فعال فاقد پروانه: چاه‌های آب کشاورزی فعال فاقد پروانه که قبل از پایان سال ۱۳۸۵ حفر گردیده و توسط وزارت نیرو یا دستگاه‌های تابعه شناسایی شده باشند.

چ) ظرفیت آبی دشت: حداکثر حجم آب زیرزمینی قابل بهره‌برداری است که به صورت سالانه و براساس تعادل عوامل تغذیه و تخلیه کننده آبخوان توسط وزارت نیرو تعیین می‌شود.

ح) ظرفیت آب زیرزمینی قابل تخصیص: میزان آبی است که پس از کسر سهم تخلیه توسط چاه‌های مجاز، قنوات و چشمه‌ها از ظرفیت آبی تجدید شونده دشت باقیمانده و توسط وزارت نیرو تعیین می‌شود.

خ) کمیسیون: کمیسیون رسیدگی به صدور پروانه‌ها موضوع ماده (۵) آیین‌نامه اجرایی فصل دوم قانون توزیع عادلانه آب - مصوب ۱۳۶۳

ماده ۲- شرکت موظف است ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این آیین‌نامه، با استفاده از رسانه‌های مختلف آگهی نماید و موضوع را به اطلاع ذینفعان قانون برساند. بخشداری‌ها، دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی شهر و روستا (حسب مورد) و پاسگاه‌های انتظامی همکاری لازم را به عمل می‌آورد.

ماده ۳- شرکت موظف است پس از وصول درخواست و مدارک متقاضی صدور پروانه بهره‌برداری، و بازدید کارشناسان از منطقه، با اخذ و تطبیق مدارک با مشخصات فنی و حقوقی شامل بانک اطلاعاتی،

ظرفیت آبی دشت، حریم منابع آبی مجاور و عدم اضرار به عموم، مراتب را جهت بررسی و صدور رأی به کمیسیون ارجاع نمایند.

ماده ۴- کمیسیون با بررسی مدارک ارسالی از سوی شرکت، مشروط به تحقق شروط زیر و با رعایت سایر قوانین و مقررات مربوط اجازه صدور پروانه بهره برداری چاه‌های مشمول قانون را صادر می‌نماید:

الف- عدم اضرار به دیگران و عموم موضوع ماده (۷) این تصویب نامه.

ب- رعایت ظرفیت آب زیرزمینی قابل تخصیص دشت محل وجود چاه موضوع ماده (۸) این تصویب نامه.

ج- رعایت میزان آبدهی چاه موضوع ماده (۹) این تصویب نامه.

تبصره- مالک یا مالکان چاه‌های موضوع این ماده که به تشخیص کمیسیون واجد شرایط اخذ پروانه بهره‌برداری تشخیص داده نمی‌شوند، می‌توانند حداکثر ظرف (۲۰) روز از ابلاغ رأی از کمیسیون رسیدگی به امور آب‌های زیرزمینی موضوع ماده (۱۴) اعتراض نمایند.

ماده ۵- وزارت نیرو (شرکت) موظف است در صورت تایید کمیسیون و با احراز اجرای آبیاری تحت فشار با رعایت قوانین و مقررات مربوط نسبت به صدور پروانه بهره برداری اقدام کند.

تبصره ۱- در صورت وجود ظرفیت آب زیرزمینی قابل تخصیص در دشت به تناسب قدمت چاه حفر شده و به ترتیب اولویت مصارف باغی و زراعی نسبت به صدور پروانه بهره‌برداری برای چاه‌های آب کشاورزی فعال فاقد پروانه اقدام می‌شود.

تبصره ۲- مفاد لازم الرعایه و موارد منجر به ابطال یا عدم تمدید پروانه توسط مالک یا مالکان در پروانه بهره‌برداری درج می‌شود.

ماده ۶- شرکت مکلف است هر سه سال یک‌بار، پروانه بهره‌برداری چاه‌های آب کشاورزی را مشروط به نبود تخلف از مفاد پروانه چاه توسط مالک یا مالکان تمدید نماید.

تبصره ۱: شرکت ضمن نظارت به کلیه چاه‌های آب کشاورزی فعال در صورت وجود تخلف مراتب را به مالک یا مالکان اعلام می‌نماید تا حداکثر ظرف مدت (۴۵) روز نسبت به رفع آن اقدام نماید. در صورت عدم رفع تخلف توسط مالک یا مالکان در زمان مقرر یا تکرار تخلف، شرکت نسبت به ابطال پروانه بهره‌برداری چاه با رعایت قوانین و مقررات مربوط اقدام نماید. در صورت وجود تخلف در زمان تمدید پروانه و عدم رفع آن در ظرف (۴۵) روز پس از اعلام شرکت ضمن عدم تمدید پروانه بهره‌برداری، شرکت براساس قوانین و مقررات مربوط به چاه فاقد پروانه اقدام لازم را بعمل می‌آورد. در صورت اعتراض مالک یا مالکان موضوع به کمیسیون رسیدگی به امور آب‌های زیرزمینی موضوع ماده (۱۴) برای رسیدگی و اقدام قانونی ارجاع می‌شود.

تبصره ۲: مصادیق تخلف که در پروانه بهره‌برداری درج می‌شود عبارتند از:

نصب منصوبات غیر مجاز

اضافه برداشت از مفاد پروانه

عدم نصب و یا حذف و دستکاری کنتور هوشمند حجمی

کف شکنی، جابجایی و لایروبی بدون مجوز شرکت

انتقال آب به اراضی غیر آبخور اولیه چاه

تغییر نوع کاربری مصرف

فعال نبودن آبیاری تحت فشار

- ماده ۷- مصادیق اضرار به دیگران و عموم به شرح زیر بوده و احراز آنها به عهده کمیسیون می باشد.
- الف- عدم رعایت حریم کمی و کیفی منابع آب مجاور مانند چاه، چشمه، قنات و رودخانه.
- ب- تداوم بهره برداری از چاه، برای تأمین نیازهای آب شرب فعلی و آتی و صنعتی فعلی و مصوب آتی اضرار داشته باشد.
- پ- تداوم بهره برداری از چاه در دشت های فاقد ظرفیت آبی موجب استمرار افت کمی و کیفی و تشدید بحران شود.
- ت- تداوم بهره برداری از چاه موجب ایجاد پدیده های نشست زمین و فروچاله شود.
- ث- تداوم بهره برداری از چاه موجب افت کیفی آب (بیولوژیکی، فیزیکی و شیمیایی) و پیشروی آب شور به سمت آب شیرین شود.

ماده ۸- شرکت موظف است با همکاری سازمان جهاد کشاورزی استان، با استفاده از نتایج مطالعات کلیه دشت های آزاد و ممنوعه، رعایت آیین نامه اجرایی بهینه سازی مصرف آب کشاورزی موضوع تصویب نامه شماره ۶۸۰۶/ت ۱۵۷۰۰ هـ مورخ ۲۶/۶/۱۳۷۵ و بند «الف» ماده (۱۴۰) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۹- و در نظر گرفتن بهره برداری های مجاز فعلی و برنامه های توسعه منابع آب آتی نسبت به تعیین ظرفیت آب زیرزمینی قابل تخصیص دشت اقدام و پس از تایید میزان آن توسط وزارت نیرو به کمیسیون و واحدهای ذیربط ابلاغ نماید.

ماده ۹- وزارت نیرو مکلف است نحوه تعیین میزان آبدهی هر چاه را با توجه به ظرفیت آب زیرزمینی و مقدار حجم آب قابل تخصیص با لحاظ اجرای آبیاری تحت فشار و رعایت الگوی مصرف بهینه موضوع تصویب نامه شماره ۶۸۰۶/ت ۱۵۷۰۰ هـ مورخ ۲۶/۶/۱۳۷۵، در چارچوب دستورالعملی مشخص و ظرف سه ماه به شرکت ها ابلاغ نماید.

ماده ۱۰- چاه های آب کشاورزی فاقد پروانه که بر اساس دستور قضایی و قوانین و مقررات مربوط از جمله ماده (۲۴) آیین نامه اجرایی فصل دوم قانون توزیع عادلانه آب - مصوب ۱۳۶۳- تا زمان لازم الاجرا شدن قانون پر و مسلوب المنفعه شده اند، مشمول این آیین نامه نمی شوند.

ماده ۱۱- وزارت نیرو مکلف است در اجرای تبصره (۱) قانون، برنامه اجرایی نصب کنتورهای هوشمند حجمی را در مدت زمان مقرر در قانون و با اولویت دشتهای ممنوعه، با هزینه مالکین چاهها اجرا نماید.

ماده ۱۲- شرکت در اجرای تبصره (۴) قانون و ماده (۱۳) قانون توزیع عادلانه آب - مصوب ۱۳۶۱- و آیین نامه های مربوط نسبت به صدور مجوز فعالیت و کارت تردد برای دستگاه های حفاری اقدام نماید.

تبصره ۱: تخلفات مالکین دستگاه های حفاری مطابق بند «ه» ماده (۴۵) قانون توزیع عادلانه آب - مصوب ۱۳۶۱ - مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت.

تبصره ۲: رسیدگی به اعتراض مالکین دستگاه‌های حفاری به عهده کمیسیون رسیدگی به امور آب‌های زیرزمینی موضوع ماده (۱۴) این آیین نامه خواهد بود.

تبصره ۳: نحوه نظارت، ساماندهی و شرایط احراز و ضوابط مرتبط با اسناد مثبت مالکیت دستگاه حفاری، روند رسیدگی به درخواست مالکین و سایر شروط مرتبط با صدور مجوز فعالیت و کارت تردد به پیشنهاد شرکت مادر و پس از تصویب وزیر نیرو به شرکت ابلاغ می‌شود.

ماده ۱۳- کف‌شکنی چاه‌های مجاز و فعال کشاورزی که دچار کاهش فاحش آبدی حدافل به میزان شصت درصد آبدی مجاز مندرج در پروانه و یا خشک شده‌اند و صاحبان آنها حداکثر پنج‌سال پس از خشک‌شدن و یا کاهش فاحش آبدی به شرکت مراجعه نمایند تا سقف مجاز کف‌شکنی دشت و صرفاً در آبرفت مجاز است. جابجایی چاه‌هایی که مواجه با کاهش فاحش آبدی گردیده‌اند و یا خشک شده‌اند، در اراضی آبخور اولیه چاه و حداکثر در محدوده اراضی مالک و مشروط به رعایت سایر ضوابط مندرج در ماده (۱۱) آیین‌نامه اجرایی فصل دوم قانون توزیع عادلانه آب -مصوب ۱۳۶۳- و تبصره‌های ذیل آن، صرفاً در آبخوان آبرفتی و تا سقف مجاز کف‌شکنی در دشت، با تشخیص کمیسیون بلامانع می‌باشد.

ماده ۱۴- جهت رسیدگی به اختلافات ناشی از اجرای قانون و قانون توزیع عادلانه آب -مصوب ۱۳۶۱- کمیسیون رسیدگی به امور آب‌های زیرزمینی با ترتیب مقرر در تبصره (۵) قانون و با ترکیب زیر تشکیل می‌شود.

الف - یک نفر متخصص فنی آب با حداقل مدرک کارشناسی با گرایش آب‌های زیرزمینی و یا زمین‌شناسی و حداقل ۱۰ سال سابقه مفید در حفاظت یا مطالعات آب‌های زیرزمینی که عضو کمیسیون نباشد، با حکم مدیر عامل شرکت.

ب- یک نفر متخصص فنی آب و خاک با حداقل مدرک کارشناسی با گرایش آبیاری و زهکشی و حداقل ۱۰ سال سابقه مفید که عضو کمیسیون نباشد، با حکم رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان مربوط.

پ- یک نفر قاضی با حکم رئیس قوه قضائیه.

تبصره ۱- دبیرخانه کمیسیون موضوع این ماده در شرکت مستقر بوده و دبیر آن به انتخاب و با حکم مدیر عامل شرکت از بین مدیران با سابقه مرتبط منصوب می‌شود.

تبصره ۲- وظایف دبیرخانه کمیسیون رسیدگی به امور آب‌های زیرزمینی موضوع ماده به شرح زیر است:

الف- ثبت شکایت پس از ارائه آن (تسلیم شکایت)

ب- دریافت شکایت

پ- ارجاع شکایت به اعضای کمیسیون رسیدگی به امور آب‌های زیرزمینی ماده (۱۴) این آیین‌نامه برای بررسی اولیه

ت- کنترل اسناد و مستندات و تهیه گزارش لازم برای طرح در کمیسیون رسیدگی به امور آب‌های زیرزمینی موضوع ماده (۱۴) این آیین‌نامه

ث- اعلام و ابلاغ رأی کمیسیون رسیدگی به امور آب‌های زیرزمینی موضوع ماده (۱۴) این آیین‌نامه به شاکی

ج- تهیه لایحه دفاعیه از رأی کمیسیون در موارد تجدید نظر خواهی شاکی از دیوان عدالت اداری

چ- انجام مکاتبات ضروری و امور دبیرخانه‌ای

ماده ۱۵- شاکی مکلف است شکایت کتبی خود را با رعایت ترتیبات مقرر در دستورالعمل ابلاغی از سوی وزارت نیرو در خصوص تشکیل پرونده، تسلیم مدارک به کمیسیون، چگونگی ثبت و بایگانی پرونده‌های واصله رأساً و به طور مستقیم یا توسط نماینده قانونی خود به دبیرخانه ارائه کند و دبیرخانه آن را ثبت نماید.

تبصره - آن دسته از پرونده‌هایی که از سوی مراجع ذیصلاح قضایی و غیرقضایی به کمیسیون رسیدگی به امور آبهای زیرزمینی موضوع ماده (۱۴) این آئین‌نامه احاله می‌شود از ترتیبات مقرر در این ماده مستثنی می‌باشند.

ماده ۱۶- دبیرخانه موظف است پس از وصول مدارک لازم از شاکی، گزارش مربوط را تهیه و برای اعضای کمیسیون رسیدگی به امور آبهای زیرزمینی موضوع ماده (۱۴) این آئین‌نامه ارسال نماید.

ماده ۱۷- نمایندگان سازمان جهاد کشاورزی و شرکت آب منطقه‌ای استان در کمیسیون رسیدگی به امور آب های زیرزمینی موضوع ماده (۱۴) این آئین‌نامه ضمن بررسی مستندات و گزارش ارسالی از سوی دبیرخانه، نظر کارشناسی خود را ظرف (۲۰) روز برای دبیرخانه ارسال می‌نمایند تا دبیرخانه ضمن ارسال گزارش و نظرات یاد شده برای قاضی عضو کمیسیون رسیدگی به امور آبهای زیرزمینی موضوع ماده (۱۴) این آئین‌نامه، پرونده شکایت را در نوبت طرح در کمیسیون یاد شده قرار دهد.

ماده ۱۸- پس از تشکیل کمیسیون رسیدگی به امور آبهای زیرزمینی موضوع ماده (۱۴) این آئین‌نامه با حضور کلیه اعضا، رأی لازم با لحاظ نظرات کارشناسی دو عضو دیگر توسط قاضی کمیسیون یاد شده صادر و دبیرخانه رأی صادره را به شاکی ابلاغ می‌نماید.

تبصره - رأی کمیسیون رسیدگی به امور آبهای زیرزمینی ماده (۱۴) این آئین‌نامه ظرف (۲۰) روز پس از ابلاغ قابل درخواست تجدید نظر در دیوان عدالت اداری می‌باشد.

ماده ۱۹- شورای تأمین هر استان یا شهرستان همکاری لازم را در اجرای قانون و قانون توزیع عادلانه آب -مصوب ۱۳۶۱- بنا به درخواست شرکت به عمل می‌آورند.

ماده ۲۰- چاه‌های آب فعال فاقد پروانه که در اجرای قانون و این آئین‌نامه واجد شرایط پروانه بهره‌برداری تشخیص داده نمی‌شوند مشمول سایر قوانین و مقررات مربوط از جمله قانون توزیع عادلانه آب و آئین‌نامه اجرایی آن می‌باشند.

ماده ۲۱- دستورالعمل‌های اجرایی مورد نیاز این آیین‌نامه توسط وزارت نیرو و با همکاری وزارت جهاد کشاورزی تهیه و ابلاغ خواهند شد.